

Čís. 2386.

Subjektivní skutková podstata zločinu §u 93 tr. zák. předpokládá úmyslné omezování osobní svobody proti vůli vězněné osoby a vědomí pachatelovo o vážnosti jejího odporu proti uzamykání.

I podmíněná pohrůžka je způsobitou vzbuditi důvodnou obavu (§ 98 b) tr. zák.), lze-li podle obvyčejného stavu věci očekávati její dostavení se.

Skutková podstata zločinu §u 98 b) tr. zák. vyžaduje v subjektivním směru vědomí pachatelovo, že vyhrožuje zlem v §u tom uvedeným, a úmysl, by na ohroženém vynutil nějaké konání dopuštění nebo opomenutí, na něž nemá práva.

(Rozh. ze dne 25. května 1926, Zm II 176/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Jihlavě ze dne 5. března 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí omezováním osobní svobody podle §u 93 tr. zák. a vydíráním podle §u 98 b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by o ní znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti dovolávající se číselně důvodů zmatečnosti §u 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř., nelze upřítí oprávnění, pokud svými vývody zjevně vytýká rozsudku co do zločinu ve smyslu §u 93 jakož i §u 98 b) tr. zák. nedostatek zjištění subjektivního zavinění obžalovaného. Pokud jde o zločin omezování osobní svobody, zjišťuje napadený rozsudek o b j e k t i v n ě bezvadně, že svědkyně Emilie K-ová byla stěžovatelem vězněna, poněvadž ji proti její vůli v bytě uzamkl, takže se nemohla vzdáliti, když brala za kliku dveří, a že obžalovaný na toto otvírání zamknutých dveří nereagoval, nýbrž v zamčeném pokoji ji ještě chvíli zdržoval; vyvrací též a to zase ve směru objektivní obranu obžalovaného, že učinil tak pouze z toho důvodu, by nebyl nikým z chodby překvapen. Avšak ke skutkové podstatě onoho zločinu vyhledává se dále po stránce subjektivní v ě d o m í pachatele, že svým útokem omezuje člověka p r o t i j e h o v ů l i na osobní svobodě, a po této stránce nelze upřítí oprávnění zmateční stížnosti, pokud neshledává tyto náležitosti jasně a zákonu odpovídajícím způsobem v rozsudku zjištěny. Bylo by sice možno z věty rozhodovacích důvodů, že o úmyslu, obmeziti osobní svobodu K-ové svědčí nejlépe výrok stěžovatelův, »by jen křičela, že ji nikdo neuslyší« souditi, že soud nepominul subjektivní stránku; avšak tu nelze přehlížeti, že pouhý »úmysl obmeziti osobní svobodu« nevyčerpává ještě všech zákonných náležitostí vyhledávaných po stránce subjektivní pro zločin, o nějž tu jde; vyžadujeť se, že se toto ú m y s l n ě obmezování musí státi i »p r o t i v ů l i« v ě z n ě n ě

osoby a musí proto dále býti nepochybně najisto postaveno, že si byl pachatel vědom i vážnosti odporu děvčete proti uzamykání jím podniknutému a přes to přivoděný jím protiprávní stav nadále udržoval, by jí byla odňata možnost opustiti místnost.

Právem poukazuje tu stížnost k tomu, že právě v souzeném případě bylo na místě zabývat se náležitostí tou zvláště bedlivě, ježto přece děvče, jak rozsudek sám zjišťuje, šlo do bytu obžalovaného zcela dobrovolně (což při původním výslechu popřelo, vyličujíc událost tak, jakoby ji byl obžalovaný násilím vtlačil do bytu); že před tím naň opodál čekala, když právě z domu vycházel, žák obchodní akademie Ř., a pak se vrátila společně s obžalovaným k jeho bytu; a že přece hodnou chvíli u něho v bytě seděla, rozmlouvala a vyčkala, až bylo uvařeno kakao. Jest zřejmo, že při takovém chování se neběře se jistý odpor děvčete, obzvláště když se přechází k důvěrnostem, ihned a za všech okolností příliš vážně. Nelze tu pominouti, že pokud z dosavadního stavu trestního řízení vyplývá, K-ová na obžalovaném vůbec nežádala, by dveře odemkl, a že stěžovatel po chvíli, když seznal z jejího chování, že dále u něho zůstatí nehodlá, odemknul bez jejího vyzvání. Veškeré tyto okolnosti mohly po případě v obžalovaném vyvolati domněnku, že K-ová, když přistoupila ke dveřím a chtěla odejítí, nemyslela to tak vážně; není ani zjištěno, zda obžalovaný vytáhl klíč ze zámku, čili nic (podle údajů K-ové vůči četnictvu se tak stalo) ačkoli právě tato okolnost by mohla poskytnouti důležitou oporu pro bezpečné posuzování, zda se jednalo stěžovateli o vážné omezování svobody K-ové, či pouze o opatrnost v rozhodných chvílích dostaveníčka zajisté ne neobvyklou, by předešel případnému rušení osobou nepovolnou; tu by nebylo bezvýznamno zjistiti, jak se K-ová chovala, když pozorovala, že klíč byl vytáhnout; bude proto třeba, by soud s náležitou péčí zjistil, zda byl si stěžovatel za tohoto stavu věci vědom, že vězní K-ovou proti její vůli; z jakých skutečností seznal, že její odpor proti uzamykání je vážným, a zdali přes toto poznání i nadále a jak dlouho ji omezoval v její osobní svobodě. Ježto rozsudek v těchto směrech neobsahuje potřebných zjištění, a jediná na subjektivní zavinění poukazující věta ve své povšečnosti a stručnosti nepodává záruky, že se soud po stránce subjektivní řídil oněmi právními pravidly, bylo rozsudek v této části jako zmatečný zrušiti.

Stejně tomu tak ohledně druhého stěžovateli za vinu kladeného zločinu. Nelze tu ovšem přisvědčiti stížnosti, pokud samostatným hodnocením významu slov stěžovatelem pronesených hledí dokázati po stránce objektivní, že šlo o projev zcela bezvadný, ježto na děvče s ohledem na jeho věk vůbec nemohl působiti dojmem vzbuzujícím důvodnou obavu; stejně zkomoluje stížnost nepřipustně soudem objektivně zjištěný smysl výroku, namítajíc, že tu šlo o projev podmíněný chováním se ohrožené, kdežto podle rozsudku mělo býti výrokem tím vynuceno jisté chování se ohrožené (opomenutí oznámení). Nezáleží tu ani na tom, že projev zněl do jisté míry podmíněčně, pokud totiž stěžovatel prohlásil, že by žaloval na ni, a, že by m o h l a býti ze školy vyloučena, vždyť i pohružka podmíněně pronesená je způsobitou, vzbuditi důvodnou

obavu, pokud podle obvyčejného stavu věci lze očekávat její dostavení se. Avšak právem poukazuje zmateční stížnost, uplatňujíc, že tu šlo o pouhou zcela nahodilou obžalovanému napadnuvší odpověď na řeč K-ové, o pouhé upozornění na následky, když prohlásila, že bude na obžalovaného žalovat, k závažným nedostatkům rozsudku po stránce subjektivní; i tu zeje v rozsudku podstatná mezera. Jedinou větou, kterou se rozsudek dotýká subjektivní stránky, uváděje, že »popírá-li obžalovaný to (patrně výrok, z něhož jest viněn), usvědčuje se sám, že si byl vědom nezákonnosti svého jednání«, nevystihuje rozsudek subjektivních náležitostí zločinu §u 98 b) tr. zák.; vědomí, že se taková činnost »příčí zákonu«, je pro posouzení viny bezpodstatným již vzhledem na ustanovení §u 3 tr. zák.; vyhledává se k naplnění skutkové podstaty zločinu §u 98 b) tr. zák. i ve směru subjektivním, jednak že si pachatel je vědom, že vyhrožuje zlem pod bodem b) tohoto §u blíže naznačeným, jakož i úmysl, by na ohroženém takovou vyhrůžkou vynutil nějaké konání, dopuštění nebo opomenutí, na něž nemá práva. Soud nezjišťuje, zda stěžovatelův úmysl v souzeném případě obsahuje veškeré tyto zákonem předpokládané složky: zda si obžalovaný uvědomil náležitě význam slov jím pronesených, a zda do nich vložil onen vážný smysl, jaký rozsudek zjistil po stránce o b j e k t i v n í, či zda se mu snad jednalo pouze o to, působiti na vůli K-ové opovědí zla, nedosahujícího působivosti vyhrůžky §u 98 b) tr. zák. (což by pak poukazovalo ke skutkové podstatě přestupku §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n.), či zda se snad projev ten stal zcela mimovolně, jako nerozvázná, nahodile napadnuvší odpověď na řeč K-ové. Bylo proto i v tomto směru rozsudek pro nedostatek zákonných předpokladů po stránce subjektivní zrušiti jako zmatečný a, jelikož se nelze obejít za tohoto stavu věcí bez nového hlavního přelíčení, věc vrátiti za souhlasu generální prokuratury již v zasedání neveřejném ve smyslu §u 5 novely k trestnímu řádu soudu první stolice, by o ní v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl.

Čís. 2387.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

»Exekuce hrozí«, ví-li dlužník, že v určité době má platiti, avšak platiti nechce nebo je si vědom, že mu platiti nebude možno.

Předmětem přečinu §u 1 zákona mohou býti i věci zastupitelné a takové, které byly prodány dlužníku jeho věřitelem za účelem dalšího zcizení.

(Rozh. ze dne 26. května 1926, Zm I 888/25.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 21. října 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., mimo jiné z těchto